

ביאור מהרש"א

מסכת בבא בתרא

פרק חזקת הבתים

חלק א'

כח. – לד.

October 27, 2007

© Yechezkel Folger 2007

מפתח

דף כח.....	3
תד"ה ג' חדשים.....	3
תד"ה כנס את תבואתו.....	4
דף כח:.....	5
תד"ה אלא מעתה.....	5
תד"ה אלא מעתה בדף כח: ותד"ה אלא מעתה בדף כט.....	8
תד"ה ודלמא עצה טובה.....	16
דף כט.....	18
תד"ה אלא מעתה.....	18
תד"ה אמר מר זוטרא.....	19
דף ל. ודף ל:.....	22
תד"ה לאו קמודית.....	22
תד"ה מפלניא זבינתה.....	26
תד"ה אבל אכלה שית שנין.....	29
תד"ה אמר רבה מה לי לשקר.....	30
תד"ה אמר לי רבא.....	31
דף לא:.....	34
תד"ה ורב נחמן כרב הונא.....	34
תד"ה ורבא כרב חסדא.....	37
דף לב.....	39
תד"ה והאמר ר' יוחנן.....	39
תד"ה אנן מסקינן לי'.....	43
דף לג. ודף לג:.....	44
תד"ה ה"ג לסוף אודי ורשב"ם בהגה"ה.....	44
תד"ה האי אייתי סהדי.....	48
דף לד.....	52
תד"ה הוי מחויב שבועה.....	52
תד"ה וכל המחויב שבועה.....	54
תד"ה האי ארבא.....	57

דף כח.

תד"ה ג' חדשים

1) דף לו: at גמרא

- a) פירא רבא grow in three months
- b) פירא זוטא such as ירק grow or are harvested in one month
- c) ר' ישמעאל for
 - i) Three אכילות of פירא רבא in בית הבעל is enough for חזקה
 - ii) But an אכילה of פירא זוטא doesn't count as an אכילה for חזקה

2) כח: at גמרא

- a) ר' ישמעאל says at דף כח: that three אכילות of אספסתא in three months count as חזקה
- b) since אספסתא is harvested in 30 days
 - i) פירא זוטא ought to be treated as אספסתא

3) תוספות

- a) קשיא
 - i) Why don't אכילות of ירק count towards חזקה
 - ii) while אכילות of אספסתא do count towards חזקה
- b) תירוץ
 - i) Must be that for פירא רבא
 - (1) Even אכילה קצירה alone can count as the first אכילה
 - (2) Even אכילה זריעה alone can count as the third אכילה
 - ii) For פירא זוטא such as אספסתא and ירקות
 - (1) אכילה alone don't count as an אכילה
 - (a) And this is how פירא זוטא of אכילות count less than פירא רבא of אכילות
 - (2) But פירא זוטא and קצירה together for פירא זוטא do count as an אכילה
 - iii) where ר' ישמעאל says that for אספסתא three אכילות count as חזקה
 - (1) He means three אכילות of which each is both זריעה and קצירה
- c) But the חזקה for אספסתא is a קשיא for the שיטה of רש"י
 - i) Because רש"י says that each אכילה even for פירא רבא needs both זריעה and קצירה
 - ii) So it must be that פירא זוטא are less than פירא רבא because even זריעה and קצירה together don't count as an אכילה

תד"ה כנס את תבואתו

1) גמרא

- a) for שדה אילן a חזקה in three different crops in one year are enough for ישמעאל ר'
- b) so there is חזקה when the מחזיק
 - i) takes in the wine from his grapes
 - ii) מסק את זיתיו
 - iii) כנס את קייצו

2) תוספות

- a) קשיא
 - i) in each growing season
 - (1) אב קייצו are taken first in
 - (2) תשרי while wine from grapes isn't collected until later in
 - ii) so why is wine from grapes mentioned first
- b) תירוץ
 - i) The crops are mentioned in the order of the calendar year that begins in תשרי
- c) קשיא (as explained by מהרש"א)
 - i) it would be more appropriate to mention them in the order of the different series of rains in the growing season
 - (1) so that קייצו should be mentioned first
 - ii) because
 - (1) חשון the first rain is יורה that only begins in
 - (2) קייצו and the first crop that is harvested after יורה is

דף כח:

תד"ה אלא מעתה

1) Our גמרא

a) ר' יוחנן

i) שור המועד derived the rule that חזקה requires three אכילות from שור הולכי אושא

(1) a שור with three נגיחות is no longer a תם and instead is a מועד

(2) just so a שדה

(a) no longer belongs to the מוכר-מערער after three אכילות

(b) and instead belongs to the לוקח-מחזיק

b) קשיא

i) but a שור מועד doesn't pay נזק שלם until his **fourth** נגיחה

c) תירוץ

i) It's still the third נגיחה that changes a שור from תם to מועד

ii) The fourth נגיחה

(1) is the first נגיחה that the שור does while a מועד

(2) And that's why it's the first נגיחה for which a שור pays נזק שלם

2) משנה וגמרא בבא קמא דף כד.

a) משנה

i) "העידו בו ג' ימים" a שור is a מועד if

b) גמרא איבעיא

i) Does the משנה mean

(1) לייעודי גברא

(a) that בעל שלשה ימים applies to warnings for the

(b) so that the בעל must be warned separately on three separate days for his שור to become a מועד

ii) or does the משנה mean

(1) לייעודי תורא

(a) that שור שלשה ימים applies to נגיחות of the שור

(b) So that the שור must be נוגח on three separate days to become a מועד

(c) But

(i) if the נגיחות were on separate days

(ii) The שור is a מועד even if the בעל was warned of all three נגיחות on the same day

3) מהרש"א (as explained by תוספות)

a) Presumably

i) To say "לייעודי גברא" and that the התראות must happen on separate days

(1) Implies that improper behavior by the בעל is what makes the שור a מועד

(a) i.e., his being עובר three התראות

ii) While to say תורא לייעודי

(1) implies that we focus only on the שור

(2) So that it's the three נגיחות that make the שור a מועד

b) קשיא

i) introduction

(1) apparently it must be that הולכי אושא תורא לייעודי for two reasons

(a) First

(i) הולכי אושא say it's נגיחות that result in מועד not התראות

(b) Second

(i) If לייעודי גברא then

1. Although three התראות make the שור a מועד

2. The בעל pays נזק שלם only when thereafter he's עובר on a **fourth** התראה

(2) תנא ר' ישמעאל is the הולכי אושא

(3) So we've proved that there is a תנא who says תורא לייעודי

ii) קשיא

(1) how can אמוראים in the גמרא even consider לייעודי גברא as a possibility

c) First תירוץ

i) All that the הולכי אושא said is that

(1) the rule of **three** for הזקות is derived from שור המועד

ii) הולכי אושא didn't say whether the לימוד is from נגיחות or from התראות

iii) so that it's possible that הולכי אושא meant

(1) that for the בעל to be עובר three התראות turns a שור into a מועד

(2) and this is consistent with לייעודי גברא

iv) קשיא

(1) but there is no נזק שלם until the בעל is עובר on a **fourth** התראה

- v) תירוץ
- (1) that's right
 - (2) but similar to what we said earlier about נגיחות
 - (a) what changes a שור from תם to מועד is to be עובר **three** התראות
 - (b) And the fourth התראה
 - (i) is the first התראה that the בעל is עובר while the שור is a מועד
 - (ii) And for which he pays נזק שלם
- d) second תירוץ
- i) Your basic assumption isn't correct
 - ii) לייעודי גברא
 - (1) doesn't imply
 - (a) that it's the בעל being עובר on התראות that makes a שור into a מועד
 - (2) instead it's still three נגיחות that make the שור a מועד
 - (3) the concept of לייעודי גברא means only that
 - (a) For a בעל to pay נזק שלם for a שור that became מועד by נגיחות
 - (b) There is the additional condition:
 - (i) That that בעל must have been warned to watch his שור on three separate days after the נגיחות
 - (ii) So that the בעל be on notice to avoid נגיחות that will make his שור become a מועד
 - iii) Here's proof
 - (1) If you base מועד on the number of התראות that the בעל is עובר
 - (2) Then the שור should only become a מועד on his **fourth** נגיחה
 - (a) when the בעל is עובר on three התראות
 - (3) So the בעל shouldn't have to pay נזק שלם until the **fifth** נגיחה
 - (4) And yet the גמרא never suggests that to say לייעודי גברא means that נזק שלם requires one נגיחה more than if you say לייעודי תורא

תד"ה אלא מעתה בדף כח: ותד"ה אלא מעתה בדף כט.

1) Introduction part 1

- a) There is no חזקה if מערער makes a good מחאה against use of his שדה by a מחזיק
- b) if מחאה שלא בפניו היא מחאה
 - i) There is no חזקה if מערער makes a מחאה even שלא בפניו
 - (1) Because the מחזיק is assumed to have heard the מחאה from afar
 - ii) There is חזקה if מערער doesn't make a מחאה from afar "במקומו"
 - (1) because מערער could easily have made a valid מחאה שלא בפניו from afar
- c) if מחאה שלא בפניו לא היא מחאה
 - i) If we decide that he does need to make a מחאה בפניו
 - (1) There is חזקה if he didn't make a personal מחאה
 - ii) If he doesn't need to make a מחאה בפניו
 - (1) There is no חזקה even if he didn't make a מחאה from afar
 - (2) Because מערער
 - (a) doesn't have to make a futile מחאה from afar
 - (b) and he doesn't have to go to מחזיק to make a מחאה בפניו

2) Introduction part 2 on the תמצית of the סוגיא of יהודה ויהודה and בורח at לח דף

- a) ר' אבא בר ממל אמר רב שיטה
 - i) רבנן
 - (1) Where a מחאה isn't heard (for example before we say 'חברך חברא אית לי'
 - (a) מחאה שלא בפניו לא היא מחאה
 - (b) The מערער doesn't have to make מחאה בפניו
 - (c) The מערער needn't make a useless מחאה במקומו
 - ii) ר' יהודה
 - (1) Where מחאה isn't heard
 - (a) מחאה שלא בפניו לא היא מחאה
 - (b) the מערער does need to make מחאה בפניו
- b) רבא שיטה
 - i) both ר' יהודה and רבנן can say that
 - (1) Even where מחאה is heard
 - (2) still מחאה שלא בפניו לא היא מחאה
 - (3) And the מערער needs to make מחאה בפניו

- ii) But where the **חזקה** isn't heard there is no **חזקה**
- c) Since
 - i) The **מחאה** must be made **לפניו** even where the **מחאה** is heard from afar
 - ii) it must be that for this **שיטה** the word "**מחאה**" **means** a personal **מחאה**
- d) now
 - i) we've proved for both **שיטות** that **ר' יהודה** says there needs to be **מחאה בפניו**
 - ii) this fits with the **סוגיא** of **בורה**
 - (1) where **ר' יהודה** says **בורה** is an **exception** that doesn't need **מחאה בפניו**
- 3) מהרש"א
 - a) We've also proved that it's the **מערער** who loses where the **מערער** needn't make **מחאה בפניו**
 - i) Either for **רב** **אמר בר ממל** according to the **שיטה** of **רבנן**
 - ii) Or for **רבא** where the **מערער** didn't hear the **חזקה**
 - b) Here's another proof from the **סוגיא** of **בראי** at **דף ל.**
 - i) There is no **מחאה** if **מערער** claims I was **בשוקא בראי** and didn't hear about your **חזקה**
- 4) דף כח: at **גמרא**
 - a) **אכילות** three **חזקה** requires that **שור המועד** derives from **ר' ישמעאל**
 - b) **קשיא**
 - i) Since **חזקה** is derived from **שור המועד**
 - ii) Then
 - (1) Just as **בעל השור** of the **העדאה** must be **בפניו**
 - (2) For **חזקה** too we should require that **מחאה** must be **בפניו**
 - (3) So that
 - (a) **מחאה** שלא בפניו לא ליהוי **מחאה** (a)
 - iii) **תוספות**
 - (1) And
 - (a) since the **מחאה** שלא בפניו wouldn't be of any use
 - (b) we don't expect the **מערער** to make a useless **מחאה** from afar
 - (2) nor do we expect the **מערער** to travel to the **מחזיק** to make a personal **מחאה**
 - (3) so there should be no **חזקה**
- 5) **דף כט.** on **תד"ה שתא קמייתא** (see also **גמרא דף כט.**)
 - a) **ר' ישמעאל**

- i) Three אכילות are enough for חזקה based on the לימוד from שור המועד
- ii) And just as for שור המועד there is no minimum period for נגיחות
- iii) There is no minimum three-year period for these אכילות
- b) רבנן
 - i) we don't derive the rule for חזקה from שור המועד
 - ii) and unlike שור המועד there is a three-year minimum period for חזקה
- c) קשיא
 - i) How then do the רבנן derive their rule for חזקה
- d) First סברא by רבא
 - i) There is a presumption that
 - (1) For two years a person might forgive another i.e., not be קפיד for using his שדה
 - (2) but a person is certainly קפיד and makes a מחאה if another uses his שדה for three years
 - (3) so that
 - (a) if another uses his שדה for three years and the owner wasn't קפיד and made no מחאה
 - (b) it must be that the owner had sold the שדה
- e) Second סברא by רבא
 - i) a buyer keeps his שטר מכירה for no more than two years unless his seller is מוחה
- f) סברא by אביי on the second קשיא
 - i) Since the purpose of מחאה is to caution the מחזיק to keep his שטר
 - ii) We ought to say מחאה שלא בפניו לא היא מחאה
 - iii) Because
 - (1) What good is מחאה from afar that isn't heard by מחזיק
 - (2) מחזיק should rightly say
 - (a) "I didn't hear your מחאה from afar
 - (b) "what you should have done is travel to me to make a בפני מחאה
 - (c) "so that I would have heard your מחאה and I would have known to keep my שטר beyond two years"
- g) רבא by תירוצ'
 - i) מחאה is heard even if not made בפניו
 - ii) Because חברך חברא אית לי'

- iii) In other words
- (1) מחאה שלא בפניו היא מחאה
- 6) תוספות דף כט. ד"ה אלא מעתה
- a) From the fact that אביי quotes the טענה of the מחזיק ("I didn't hear etc.")
- b) It must be that אביי says that there is חזקה if the מערער wasn't בפניו מחאה
- c) מהרש"א (as explained by שאלה)
- i) We explained that for רב according to ר' אבא בר ממל אמר רב
- (1) Where the מחאה isn't heard
- (a) מחאה שלא בפניו לא היא מחאה
- (b) the מערער need **not** make בפניו מחאה
- (c) So that there is **no** חזקה if he wasn't בפניו מוחה
- ii) Shall we say that it must be that אביי
- (1) Agrees with ר' יהודה according to ר' אבא בר ממל אמר רב
- (a) That where the מחאה isn't heard
- (i) and in our case the מחאה isn't heard because we haven't yet resolved that ליה חברך הברא אית לי
- (ii) the מערער must be בפניו מוחה
- (2) or that he agrees with what רבא proposes for both ר' יהודה and רבנן that the מערער must be בפניו מוחה even where the מחאה is heard
- d) תשובה
- i) ר' אבא בר ממל אמר רב according to רבנן agrees with אביי on דף כט.
- ii) But מערער would need to travel to a different city to be בפניו מוחה for this שיטה say רבנן
- iii) But on דף כט. the מערער is in the same city and needs to be בפניו מוחה
- 7) מהרש"א
- a) קשיא
- i) Why does תוספת at דף כט. assume that אביי disagrees with רבא
- ii) Maybe אביי agrees with רבא that the word "מחאה" means a personal מחאה so that מחאה must be בפניו even in different cities
- b) תירוץ
- i) In the מסקנא on דף כט. the גמרא concludes that מחאה היא בפניו היא מחאה
- (1) Because ליה חברך הברא אית לי
- (a) And there is a presumption that מחזיק will ultimately hear the מחאה
- (2) We rely on this presumption

- (a) even where the מחזיק **proves** he didn't hear the מחאה
 - (b) because the מערער
 - (i) has no responsibility to be מוחה בפניו even in the same city
 - (ii) Let alone to travel to make a מחאה בפניו in a different city
 - ii) So why should we think that for אביי in the הוה אמינא
 - (1) When we say מחאה שלא בפניו לא הוה מחאה
 - (2) That the מערער must assure by burdensome **travel** that the מחזיק heard
 - iii) More likely that the הוה אמינא differs from the מסקנא only in requiring
 - (1) that the מערער in whatever city he is make his מחאה in a form that makes it likely that the מחזיק hears and that at the same time isn't burdensome to the מערער
 - iv) So that מערער needs to be מוחה בפניו only where he doesn't have to travel
- 8) מהרש"א part 1
- a) קשיא
 - i) Introduction
 - (1) At כה: דף
 - (a) Where the גמרא asks for ר' ישמעאל
 - (i) If you derive from שור המועד חזקה that requires three אכילות
 - (ii) Why don't you also say that
 - 1. just as העדאה of the השור בעל must be בפניו
 - 2. For חזקה too we should require that מחאה must be בפניו
 - 3. So that מחאה שלא בפניו לא ליהוי מחאה
 - (b) תוספות explained
 - (i) And we don't expect the מערער to make a futile מחאה from afar
 - (ii) nor do we expect the מערער to travel to the מחזיק to make a personal מחאה
 - (iii) so there should be no חזקה
 - (2) so it must be that תוספות assumes that in that case the מערער is in a different city
 - ii) קשיא
 - (1) Why does תוספות make this assumption
 - (2) the גמרא could just as well have presented a case where מערער is in the same city

(3) so that מחאה would result in there being חזקה unless the מערער travels to be מוחה in person

b) תירוץ possible

i) Introduction

(1) When ר' ישמעאל derives חזקה from שור המועד

(a) There must be an underlying סברא based on אכילות that supports the claim of the מחזיק

(b) and ר' ישמעאל then relies on שור המועד to establish that the סברא matures when there are **three** אכילות

(2) Recall the two סברות that רבא presented for רבנן

(a) The first סברא

(i) a person might not be קפיד for two years if another uses his שדה

(ii) but a person is קפיד on three year's of use

1. so that if another uses his שדה for three years

2. and the owner isn't קפיד and makes no מחאה

3. this proves that the מערער must have sold his שדה

(iii) Note that for this סברא

1. There is no reason to require that the מחזיק hear the מחאה

2. Since the purpose of the מחאה is

a. to prove to the בית דין that the מערער is קפיד

b. rather than to give notice to the מחזיק to do anything

(b) The second סברא that רבא presented for רבנן

(i) a buyer preserves his שטר מכירה for no more than two years

(ii) unless his seller is מוחה and by his מחאה warns the מחזיק to keep his שטר

(3) the first סברא

(a) can work for ר' ישמעאל

(i) Who relies on three אכילות rather than three years

(b) Because we can accept that ר' ישמעאל derives from שור המועד

(i) that the קפידא begins with three אכילות rather than three years

(c) See דף כט. at תד"ה שתא קמייתא

(4) The second סברא can't work for ר' ישמעאל

(a) Because

(i) why would the time for which a buyer holds his שטר

- (ii) depend on אכילות rather than the passage of time
- ii) Can we possibly explain that
 - (1) Since
 - (a) the first סברא must be correct for ר' ישמעאל
 - (b) and under that סברא what's necessary is to register קפידא and not to communicate קפידא to the מחזיק
 - (2) It follows that
 - (a) if מחאה שלא בפניו לא הויא מחאה
 - (b) The מערער has no duty to travel to visit the מחזיק
 - (c) And there is no חזקה
- c) Possible תירוץ dismissed
 - i) No
 - ii) It's true that the first סברא would explain why there's no duty to travel to make a personal מחאה
 - iii) but
 - (1) because under the first סברא all that counts is for the מערער to register to קפיד ב"ד that he is
 - (2) the first סברא wouldn't explain why
 - (a) if we derive from שור המועד that מחאה שלא בפניו לא הויא מחאה
 - (b) The מערער would have to make a מחאה בפניו just because it wouldn't otherwise be heard by מחזיק
 - iv) so it must be {see רמב"ן for a similar conclusion} that
 - (1) To count as a protest the מחאה must warn the מחזיק to protect his שטר
 - (2) And only that sort of מחאה is proof to the בית דין that the מערער is קפיד and isn't sitting idly by
 - v) And
 - (1) now that we've proved that
 - (a) even with the first סברא
 - (b) you're forced to accept that it's an essential part of מחאה that the מחזיק be advised
 - (2) By resorting to the first סברא
 - (a) you haven't avoided the need to explain
 - (i) why ר' ישמעאל דף כח: assumes תוספות
 - (ii) that מחאה שלא בפניו לא הויא מחאה if מחאה מוחה in person needn't travel to be מחאה

- d) תירוץ
- i) makes this assumption because on .כט the language of the גמרא for מחאה שלא בפניו לא הויא מחאה that מחזיק who is arguing suggests that it's the מחזיק
 - ii) While for ישמעאל on ר' כה: דף there's no suggestion in the גמרא that it's the מחזיק who is arguing
- e) קשיא
- i) That explains תוספות
 - ii) but it doesn't answer why the גמרא has the מחזיק arguing on .כט דף and not on דף כה:
- f) תירוץ
- i) since for ישמעאל ר' חזקה is derived from שור המועד
 - ii) The גמרא prefers to assume
 - (1) that if
 - (a) מחאה שלא בפניו לא הויא מחאה
 - (b) There is no חזקה
 - (2) The same as for שור המועד
 - (a) Where the שור doesn't become מועד if the העדאה is שלא בפניו
 - iii) But keep in mind that the cases aren't quite the same
 - (1) because
 - (a) מועד for שור המועד is to bring about the status of העדאה
 - (b) while מחאה for חזקה is to destroy the חזקה of the מחזיק
 - iv) And this is what תוספות means by saying
 - (1) "ואע"ג שמחאה באה לבטל החזקה וההעדאה באה לקיים
 - (1) "מ"מ פריך שפיר"

תד"ה ודלמא עצה טובה

- 1) רש"י according to גמרא
 - a) Here is proof that two years aren't enough for חזקה
 - b) ירמ' in the 10th year of צדקיהו
 - i) warned persons who bought land to preserve their שטרות
 - ii) because they would have no חזקה at the time of the חורבן
 - (1) which was to occur only two years later in the 11th year of צדק'י
 - (a) either in תמוז when the city's walls were breached
 - (b) or in אב when the בית המקדש was נחרב
 - c) קשיא
 - i) Maybe two years is enough for חזקה
 - ii) And ירמ' told them to keep their שטרות anyway as an עצה טובה
- 2) תוספות
 - a) קשיא
 - i) Maybe even one year is enough for חזקה
 - ii) And ירמ' urged them to preserve their שטרות because
 - (1) it was then אדר of the 10th year of צדק'י
 - (2) And less than **one** year remained until the חורבן
- 3) תוספות according to the שיטה of ר"ח as explained by גמרא
 - a) Here is proof that three years are needed for חזקה
 - i) ירמ' was speaking in טבת of the 9th year of צדק'י
 - ii) And advised them to buy quickly so that they'd have a three-year חזקה by the time of the חורבן in תמוז or אב of the 11th year
 - b) קשיא (as explained by מהרש"א)
 - i) maybe one year is enough for חזקה
 - ii) but ירמ' advised them to be מחזיק for three years to make it more likely that they'd find עדי חזקה for at least one year
- 4) תוספות
 - a) קשיא for the שיטה of ר"ח
 - i) There are only about 18 months in the period described by ר"ח
- 5) מהרש"א
 - a) The גירסא of ר"ח
 - i) That ירמ' was speaking in the 9th year of צדק'י

- (1) Leaves more time until the הורבן than the שיטה of רש"י
- ii) But still works well for the שיטה of רש"י
- iii) Because it still leaves less than three years until the הורבן
- iv) And explains why they needed to keep their שטרות

דף כט.

תד"ה אלא מעתה

דף כח: at תד"ה אלא מעתה See

תד"ה אמר מר זוטרא

- 1) גמרא and משנה
 - a) in a house requires occupancy for three complete years
 - b) קשיא
 - i) how do עדים know that the מחזיק lived there at night
 - c) רבא by תירוך
 - i) The עדים say they rented the house and lived there themselves day and night
 - d) רב יימר by קשיא
 - i) These עדים are בעדותן
 - ii) Because
 - (1) Although they already paid rent to the מחזיק for their past occupancy
 - (a) if it turns out that there is no חזקה and the מערער is the true owner
 - (b) They would have to pay rent again to the מערער
 - e) רב אשי by תירוך
 - i) they haven't paid their rent yet
 - ii) and are prepared to pay it to either the מחזיק or the מערער
 - f) מר זוטרא
 - i) "ואי טעין ואמר ליתו תרי סהדי לאסהודי לי' דדר בי' תלת שנין ביממא ובליליא
 - ii) טענת' טענה"
- 2) רשב"ם
 - a) מר זוטרא doesn't refer back to רב יימר
 - i) i.e., he's not explaining why the עדים aren't נוגעין
 - b) he is only remarking that the מחזיק has to bring עדים for the nights only where the מערער claims that the מחזיק wasn't there at night
 - c) And this is how to understand the words of מר זוטרא
 - i) אי {כלומר דווקא היאך} דטעין {מערער} ואמר ליתו תרי סהדי לאסהודי לי' דדר בי' תלת שנין ביממא ובליליא
 - ii) {אז} טענת' טענה {וצריכין לאסהודי נמי אליליא}
 - iii) {אבל אנן לא טענינן לי'}
- 3) תוספות
 - a) מהרש"א of ר"ח (as explained by שיטה
 - i) ר' יימר of קשיא does refer to מר זוטרא
 - ii) he explains that the עדים aren't נוגעין because

- (1) they no longer live there
- (2) and
 - (a) if they wanted to lie about the מחזיק having a הזקה to avoid having to pay rent to the מערער
 - (b) they could have achieved the same result
 - (i) by acknowledging that the מחזיק had no הזקה
 - (ii) and lying that they had already paid rent to the מערער
- (3) so that they have no נגיעה to falsely support the הזקה

iii) קשיא

- (1) why do you assume that they would have been believed had they claimed that they paid rent to the מערער

iv) תירוץ

- (1) we would have believed them with this מיגו
 - (a) If they were lying
 - (i) they could have denied living there at all

v) קשיא

- (1) but if they denied living there at all
 - (a) they would have had to make a שבועת היסת
 - (b) because they would have been כופר הכל

vi) תירוץ

- (1) the מיגו is that
 - (a) they wouldn't have volunteered to the מערער that they had lived there
 - (b) and the מערער wouldn't have known to make a claim for rent and to force them to make a שבועת היסת

vii) And this is how to understand the words of מר זוטרא

- (1) ואי טעין {מחזיק}
- (2) ואמר ליתו תרי סהדי לאסהודי לי' דדר בי' תלת שנין ביממא ובליליא
- (3) {באופן שפירשנו כלומר דלא דרו בי' עכשיו וכו'}
- (4) טענת' טענה

b) רבינו תם of שיטה

i) Agrees with רב יימר that מר זוטרא ם רשב"ם doesn't refer back to

ii) מר זוטרא says that

- (1) the מחזיק can properly request of the עדים that they be מעיד that the מחזיק **generally** lived there for three years

- (2) And it's not necessary for the עדים to be מעיד on every day and night
- c) מהרש"א (as explained by קשיא)
- i) both for ר"ח and ר"ת
 - ii) מר זוטרם in essence refers to the substance of what the עדים say
 - iii) so that
 - (1) instead of the גמרא saying טענת' טענה
 - (2) the גמרא should have said עדותן עדות
 - iv) because it's not relevant that it's the מחזיק who asks (is "טוען") that the עדים give this עדות

דף ל. ודף ל:

תד"ה לאו קמודית

בסיוע יום טוב שאול פאלגער

1) Introduction

- a) For a מחזיק to achieve a חזקה
 - i) It's not enough for him to eat שני חזקה
 - ii) He must claim personal knowledge on how the שדה passed from the מערער to the מחזיק
 - (1) for example "I bought it from you" or "I saw my מוכר buying it from you"
 - iii) If he only says
 - (1) I bought it from my מוכר who said he bought it from you
 - (2) That doesn't count as a טענה
 - (3) Because the מחזיק makes no claim on **how** the שדה passed from the מערער to the מחזיק
 - (4) And the מערער wins with the טענה
 - (a) את לאו קמודית דהאי ארעא דידי היא
 - (b) ואת מינאי לא זבינתה
 - (c) זיל לאו בעל דברים דידי את
- b) But if
 - i) It's established that the מוכר lived there at least one day
 - (1) In other words דר בל' חד יומא
 - ii) then the rule of טענינן ללוקה ולירש applies
 - iii) And the לוקה בית דין claims for the לוקה
 - (1) Whatever winning claim the מוכר could have made
 - iv) So that wherever לוקה claims that דר בל' חד יומא
 - (1) there is a two part analysis
 - (a) has the לוקה proved his claim that דר בל' חד יומא
 - (b) could the מוכר have had a winning claim of his own

2) שאלה

- a) How can ב"ד establish that the מוכר lived there at least one day

3) תשובה

- a) either where

- i) עדים testify that the מוכר lived there at least one day
 - ii) or
 - (1) מחזיק claims that the מוכר lived there at least one day
 - (2) and we believe מחזיק by way of a מיגו
 - (a) that were he lying he could have claimed
 - (i) שדה where the מערער has no proof that he ever owned the שדה
 - (ii) "I the לוקח bought it directly from you the מערער" where the לוקח completed שני חזקה
- 4) Now לוקח has this מיגו
- a) Only when his first response to the מערער was
 - i) "I bought it from my מוכר who told me he bought it from you
 - (1) "and I saw him live there at least a day"
 - b) but if his first response was only
 - i) "I bought it from my מוכר who told me he bought it from you
 - c) he can't later add the claim that
 - i) "and I saw him live there at least a day"
 - d) because that later claim can't be supported by מיגו
 - i) once he's already admitted that the מערער once owned the שדה
 - ii) And that the לוקח didn't buy it directly from the מערער
 - e) This defective מיגו is called למפרע מיגו
- 5) שאלה
- a) what's the analysis
 - i) if instead of claiming that the מוכר lived there one day
 - ii) the לוקח were to claim that "I saw my מוכר buying it from you the מערער"
- 6) תשובה
- a) The לוקח is believed if he has a valid מיגו that's not למפרע מיגו
 - b) If the לוקח has עדות they're of course believed and there is no need to rely on טענין ללוקח
- 7) שאלה
- a) Assume that
 - i) we establish that the מוכר lived there at least a day
 - ii) And that as a result we claim for the לוקח whatever winning claims the מוכר could have made

- b) Precisely what winning claim could the מוכר have made
- 8) תשובה
 - a) If the מחזיק had already completed שני חזקה
 - i) the מוכר could have won by claiming “I the מוכר bought it from you the מערער”
- 9) שאלה
 - a) What if
 - i) the מחזיק has no שני חזקה עדי
 - ii) But the מערער has no proof that the שדה was ever his
 - b) Do we say that the מוכר could have prevailed by saying
 - i) “I bought it from you the מערער”
 - ii) Because the מוכר would have been believed on this claim
 - (1) מיגו if he were lying
 - (a) he could have said to the מערער
 - (i) “להד"ם it never was yours”
 - iii) And does it matter that לוקח has at the same time conceded there was no להד"ם
 - iv) In other words
 - (1) Do we treat the potential מיגו of the מוכר
 - (2) Even though it would have been expressed at the same time as the לוקח made his טענה
 - (3) As a sort of למפרע מיגו that’s already foreclosed by what the לוקח said
- 10) תשובה according to שיטת רשב"א
 - a) We do argue this winning claim
 - b) It doesn’t matter that the claim of the מוכר would be believed only by way of a מיגו that’s at the same time contradicted by the לוקח
 - c) שאלה
 - i) For רשב"א can we go further and say that the מוכר could have prevailed by actually claiming להד"ם
 - d) תשובה
 - i) רשב"א permits להד"ם as the basis of a מיגו for the מוכר
 - ii) But not as a potential actual claim by the מוכר that’s contradicted by לוקח
- 11) תשובה according to שיטת ר"י
 - a) We don’t argue this winning claim because it could be believed only by way of a מיגו that’s at the same time contradicted by the לוקח
- 12) מהרש"א part 1

- a) Although ר"י expresses his שיטה only where עדים establish that the מוכר lived there at least a day
 - i) The שיטה also applies by way of כל שכן where we rely on a מיגו to prove that the מוכר lived there at least a day

13) מהרש"א part 2

- a) Go back to where we said לוקח is believed that מוכר דר ב' חד יומא because of a מיגו
- b) The מיגו is that if he were lying the לוקח could have said
 - i) מערער if להד"ם has no proof it was ever his
 - ii) Or "I bought it from you" where the מחזיק has שני חזקה
- c) רשב"ם say that we need עדים to establish that the מוכר lived there a day
- d) שאלה
 - i) Does this mean that מיגו isn't enough even where the מיגו isn't enough למפרע
- e) תשובה
 - i) רשב"ם would in fact accept this מיגו if it weren't למפרע
 - ii) but רשב"ם is referring to an actual בעיליתא case
 - (1) where the מיגו would have been למפרע
 - (2) because the מחזיק didn't claim from the start that the מוכר lived there for a day
- f) but
 - i) see דף מא: at מהרש"א
 - ii) Where מהרש"א says רשב"ם apparently ("לכאורה") agrees with מפרשים who say that a מיגו isn't enough to prove חד יומא דר ב' חד

תד"ה מפלניא זבינתה

1) Introduction

- a) See page 22
 - i) Where the מחזיק claimed “I’m מודה that the שדה was once yours but my מוכר told me he bought it from you”
 - ii) And מערער won with his response that
 - (1) את לאו קמודית דהאי ארעא דידי היא
 - (2) ואת מינאי לא זבינתה
 - (3) זיל לאו בעל דברים דידי את
- b) Starting on the same page we also discussed גדרים of
 - i) דר בל חד יומא
 - ii) טענין ללוקח
 - iii) מיגו למפרע

2) גמרא

- a) In a case where
 - i) עדי שני חזקה has מחזיק
 - ii) מחזיק claims “I’m מודה that the שדה was once yours but my מוכר told me he bought it from you”
- b) מערער can respond
 - i) You’ve admitted that the שדה was once mine and that **you** never bought it from me
 - ii) and as far as concerns your מוכר
 - (1) "פלניא גזלנא הוא"

3) רשב"ם

- a) In this case the מחזיק has no עדים that the מוכר lived there at least a day

4) תוספות

- a) Obviously רשב"ם means that if there were עדים that the מוכר lived there
- b) We would have argued for לוקח the טענה that the מוכר would have argued
 - i) “I מוכר bought it from you and I have שני חזקה
- c) So it must be that when the מערער says פלניא גזלנא הוא
 - i) He doesn’t mean that the מוכר is a proved גזלן
 - (1) Because if so the מוכר wouldn’t have been believed even with חזקה
 - (a) Based on the rule that אין לו חזקה

- ii) Instead this is another way for the מערער to claim without עדים that “your מוכר never owned the שדה”
- 5) מהרש"א
- a) רשב"ם on קשיא
 - i) Even if there are no עדים that מוכר lived there at least a day
 - ii) If מחזיק claims that the מוכר lived there at least a day
 - (1) Why don't we believe him מיגו he could have said
 - (a) “שני חזקה bought it from you the מערער and I have חזקה”
 - b) תירוץ
 - i) It happens that in this case the מחזיק first responded “I bought it from him etc.” without immediately adding “and I saw him live there at least a day”
 - ii) So that when he later adds “and I saw him etc.” he no longer has a מיגו to say “I bought it from you”
 - iii) So that the מיגו is a defective למפרע
- 6) תוספות
- a) שיטת רשב"ם to קשיא
 - i) Now that we've proved that מערער doesn't claim that מוכר is a proved גזלן
 - ii) Why does the מערער need to say הוא גזלנא at all
 - iii) All he needs to say is the same as the מערער says in the prior דיבור
 - (1) את לאו קמודית דהאי ארעא דידי היא
 - (2) ואת מינאי לא זבינתה
 - (3) זיל לאו בעל דברים דידי את
- 7) מהרש"א
- a) רשב"ם on the קשיא of תוספות
 - i) the גמרא is silent on whether the מערער has proof the שדה was once his
 - ii) so perhaps מערער does in fact have this proof
 - iii) and that's why for רשב"ם the גמרא doesn't say
 - (1) את לאו קמודית לי דהאי ארעא דידי היא
 - b) תירוץ
 - i) תוספות means to ask that
 - (1) if in fact מערער has proof that he once owned the שדה
 - (a) the גמרא should have used this variation
 - (i) “לאו אית לי לסהדי דארעא דידי היא”

"ואת מינאי לא זבינתה (ii)

(2) And if in fact מערער has no proof that he once owned the שדה

(a) The גמרא should have used this variation

(i) את לאו קמודית דהאי ארעא דידי היא

(ii) ואת מינאי לא זבינתה

(3) And in either case he needn't say פלניא גזלנא הוא

תד"ה אבל אכלה שית שנין

1) גמרא

- a) שדה is the original owner of a ראוּבן
- b) מחזיק לוי is the
 - i) and claims to have bought the שדה from ראוּבן seven years ago
 - ii) but has no שטר to prove the purchase
- c) מערער שמעון is the
 - i) And has a שטר that says that he bought the שדה from ראוּבן four years ago
- d) then
 - i) if לוי can prove he's occupied the שדה for all seven years
 - ii) then
 - (1) although the sale by ראוּבן to שמעון counts as a מחאה
 - (2) לוי wins because he had completed שני חזקה before this מחאה
- e) if
 - i) in the same case
 - ii) לוי can prove only that he had שני חזקה in the three years after the שטר from שמעון to ראוּבן
 - iii) then
 - (1) according to רשב"ם
 - (a) the מערער prevails because the שני חזקה ג' can't be more effective than a שטר that's three years old and is dated later than the שטר from ראוּבן to שמעון
 - (2) according to יש מפרשים (as explained in תוספות and מהרש"א)
 - (a) לוי prevails because we believe him that he bought the שדה seven years ago
 - (b) מיגו
 - (i) if he were lying
 - (ii) he could have claimed that he bought the שדה from שמעון three years ago

תד"ה אמר רבה מה לי לשקר

1) גמרא

a) מחזיק

i) says a שדה belonged to his אבותיו

ii) and he has עדי שני חזקה

b) של אבותיו was שדה that the מערער has עדים

c) רבה

i) we believe the מחזיק that the שדה belonged to his אבותיו

ii) מיגו

(1) if he were lying he could have said

(2) "I the מחזיק bought it from you the מערער"

d) אביי

i) מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן

ii) So that the מיגו can't contradict the עדי אבותיו of the מערער

2) רשב"ם

a) אביי in the end agreed with רבה

3) תוספות

a) the proper גירסא is in fact "רבה"

b) because at דף לג:

i) אביי agrees with רבא that

(1) מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן

4) מהרש"א

a) קשיא

i) maybe the proper גירסא here is רבא

ii) and it's רבא who changed his mind and in the end agreed with אביי

תד"ה אמר לי רבא

1) Introduction

a) Part 1

- i) A מחזיק has שני חזקה and claimed של אבותי
- ii) His מערער has עדים that the שדה was של אבותיו
- iii) The מחזיק can later explain that when he said של אבותי
 - (1) he didn't mean that it was **always** של אבותיו
 - (2) but that his אבותיו bought it from the מערער של אבותיו
 - (a) so that he's not contradicting the עדים of the מערער
- iv) This doesn't count as if the מחזיק is contradicting his own prior טענה
- v) In other words the מחזיק can be טוען וחוזר וטוען

b) part 2

- i) if
 - (1) a יורש or a מוכר has שני חזקה
 - (2) can prove that the מוריש or מוכר lived there at least a day "דר בי' חד יומא"
 - (3) but doesn't know how his מוריש or מוכר got title from the מערער
- ii) ב"ד claims for the יורש all successful טענות that the מוריש might have made

2) תד"ה מה לי לשקר

a) קשיא

- i) In the prior case
 - (1) Since של אבותי doesn't mean it was always של אבותי
- ii) Even if the מחזיק doesn't claim to know that his אבותיו bought it from the מערער של אבותיו
 - (1) That his אבותיו were דרו בי' חד יומא
 - (2) And we ought to believe him that דרו בי' חד יומא
 - (a) With a מיגו that if the מחזיק were lying
 - (b) He could have said "מערער bought it from you the מחזיק"
 - (c) And this מיגו claim would have been supported by שני חזקה
- iii) By saying "של אבותי" at a minimum מחזיק must mean
 - (1) That his אבותיו were דרו בי' חד יומא
 - (2) And we ought to believe him that דרו בי' חד יומא
 - (a) With a מיגו that if the מחזיק were lying
 - (b) He could have said "מערער bought it from you the מחזיק"
 - (c) And this מיגו claim would have been supported by שני חזקה
- iv) And once we accept that דרו בי' חד יומא של אבותיו
 - (1) We ought to argue for the יורש
 - (a) That the מוריש would have claimed

- (i) that he bought it from the מערער of the אבותיו
 - (b) and that the שני חזקה מוריש would have won based on
- b) תירוץ
 - i) We take של אבותי מעולם של אבותי as meaning
 - (1) Unless the מחזיק himself explains that he meant either
 - (a) that his אבותיו של מערער bought it from the
 - (b) Or that his אבותיו lived there at least a day
- 3) Back to the גמרא

Where

 - i) two שני חזקה כתי עדים contradict each other on
 - ii) And one כת is also מעיד on אבהתא
 - a) רבא says
 - (1) You can't trust the עדים for ראובן on אבהתא
 - (a) Because one of the two sets of עדים is lying about חזקה and is פסול
 - (2) And since we don't know which set is פסול
 - (a) We can't rely on either for any part of their testimony
- 4) תוספות
 - a) Introduction
 - i) In בבא קמא
 - (1) רבא says that טביחה on מזום עדי גניבה וטביחה that were
 - (a) Are still valid for their עדות on גניבה
 - (2) Because they're פסול only from the moment of their false עדות
 - (a) And they testified on גניבה a moment before they testified on טביחה
 - b) קשיא
 - i) Now in our גמרא first the עדים for ראובן were מעיד on אבהתא and weren't contradicted
 - ii) only later were they מעיד on חזקה and were contradicted
 - iii) So why should they be פסול on their עדות for אבהתא
 - (1) That has nothing to do with their עדות on חזקה
 - (2) And that standing alone is enough for ראובן to win the שדה
 - c) מהרש"א by תירוץ
 - i) עדי אבהתא standing alone **without עדי חזקה** aren't enough for ראובן so long as עדי חזקה has שמעון

ii) Because

- (1) עדי חזקה had שמעון only לו יצייר
- (2) even though
 - (a) שמעון has already said "של אבותי"
 - (b) And
 - (i) unless שמעון explains that he meant חד יומא ב' דרו
 - (ii) We understand him to mean "של אבותי מעולם"
 - (c) So that
 - (i) עדות אבהתא would prevail with ראובן
 - (ii) If שמעון doesn't make this explanation
- (3) The fact is that שמעון can explain that he meant חד יומא ב' דרו
- (4) And if שמעון does so
 - (a) We'll believe שמעון that חד יומא ב' דרו with a מיגו
 - (i) that he could have said "I bought it from you" for which he'd have been believed because he has עדי חזקה that aren't מוכחים in this לו יצייר
 - (b) and based on טענין ליורש we'll then argue for שמעון that his מוריש would have said "I bought it from you" and his מוריש would have been believed with the same מיגו
- (5) So it's obvious that
 - (a) For the עדי אבהתא to be sufficient for ראובן
 - (i) They need to be מעיד also on חזקה
 - (b) That's why the two עדיות count as one
 - (i) And
 1. once they're פסול on their עדות on חזקה
 2. their עדות on אבהתא also fails

דף לא:

תד"ה ורב נחמן כרב הונא

1) גמרא

a) Where

- i) two שני עדים כתי contradict one another on חזקה
- ii) And one כת is also מעיד on אבהתא

b) Then according to רב נחמן and רב הונא

- i) neither is believed on חזקה שני where they contradicted each other
- ii) But the כת that was also מעיד on אבהתא is still believed on עדות אבהתא

2) תוספות

a) Introduction from כתובות

- i) If two עדים (the first כת) who signed a שטר died
- ii) And a second כת is now מעיד that the signatures of the first כת are correct but that the first כת was

- (a) קטנים
- (b) פסולי עדות
- (c) אנוסים

iii) The שטר can't be used

b) קשיא

- i) Why don't we say that the עדות of the first כת on the שטר is a separate matter from whether they were קטנים etc.

c) תירוץ

i) In our גמרא

- (1) עדות אבהתא of a כת can be destroyed only if the other כת uproots the existing חזקת כשרות of the אבהתא עדי
- (2) But neither כת has the power to destroy the חזקת כשרות of the other כת

ii) But in כתובות

- (1) To be פוסל the עדות of the first כת it's not necessary to uproot a pre-existing חזקת כשרות
- (2) Since when the second כת is מעיד
 - (a) That the first כת were קטנים
 - (i) they in effect say that the first כת never yet had חזקת כשרות
 - (b) the first כת were אנוסים

- (i) they meant that the first כת
 1. were אנוסים מחמת נפשות
 2. so that their חזקת כשרות isn't attacked

(c) the first כת were קרובים

- (i) they meant the first כת were קרובים from the time they were born
- (ii) and never had חזקת כשרות when they acted together as עדים

(3) and that is why the second כת impairs the נאמנות of the first כת even for the separate matter of שטר

3) מהרש"א

a) introduction

- i) Where כת א' says עדות on any matter
- ii) And כת ב' says that כת א' are גזלין
- iii) We ignore the עדות of כת א' on the separate matter

b) קשיא

- i) Why didn't תוספות ask that we ought to accept the עדות on the separate matter

c) תירוץ

- i) Because תוספות realized that because
 - (1) כת ב' were directly מעיד that כת א' has no חזקת כשרות
 - (2) כת א' has no נאמנות to contradict כת ב' on the כשרות of כת א'
 - (3) So all עדיות of כת א' must fail
- ii) Contrast our גמרא where
 - (1) Although the עדים contradict each other
 - (2) Neither כת is מעיד that the other has no חזקת כשרות

d) קשיא

- i) Why didn't תוספות use the same approach to explain for קטנים היינו that the first כת is פסול also for separate matters because the second כת were מעיד directly that the first כת now has no חזקת כשרות

e) תירוץ

- i) Because in the case of היו קטנים even כת ב' concedes that כת א' if alive would have חזקת כשרות now and so could have been מכחיש the second כת
- ii) specifically
 - (1) where the second כת is מעיד that the first כת
 - (a) were קטנים
 - (i) they would have been גדולים now

- (b) were אנוסים מחמת נפשות
 - (i) they would automatically have חזקת כשרות on anything other than this particular שטר
- (c) Were קרובים
 - (i) we're dealing with a case where they're no longer קרובים

תד"ה ורבא כרב חסדא

1) גמרא

- a) Where two עדים כתי contradict each other on שני חזקה and one כתי is also מעיד on אבהתא
- b) רבא says
 - i) You can't trust the עדים on אבהתא
 - (1) Because one of the two sets of עדים is lying about חזקה and is פסול
 - ii) And since we don't know which set is פסול
 - (1) We can't rely on either for any part of their עדות
- c) שאלה
 - i) Does this mean that רבא agrees with רב חסדא
 - (1) Who says if two sets of עדים are מכחיש each other they are פסול for all עדות
- d) תשובה
 - i) No
 - ii) רבא can agree with רב הונא who says generally that each כתי is כשר for other עדיות
 - iii) But our case is different since both עדיות relate to the same קרקע

2) תוספות דף לא. ד"ה אמר לי רבא

- a) Introduction
 - i) In בבא קמא
 - (1) טביחה on מזומם עדי גניבה וטביחה that were מוזם on טביחה רבא says that
 - (a) Are still valid for their עדות on גניבה
 - (2) Because they're פסול only from the moment of their false עדות
 - (a) And they testified on גניבה before they testified on טביחה
 - ii) one לשון of the גמרא explains that this is because
 - (1) עד זומם חידוש הוא ואין לך אלא משעת חידושו
- d) קשיא
 - i) Now in our case
 - (1) first the עדים for ראובן were מעיד on אבהתא
 - (a) And weren't contradicted
 - (2) And only later were they מעיד on חזקה and were contradicted
 - ii) So

(1) why should they be פסול on their עדות for אבהתא that has nothing to do with their עדות on הזקה and that standing alone is enough for ראובן to win the ¹שדה

b) תירוץ

- i) For the לשון that limits the rule of רבא to עד זומם there is no קשיא
- ii) Because in our case the עדים are מוכחש and not הוזם
- iii) And that's why the עדים are פסול also למפרע

3) מהרש"א here (as explained by תוספות)

a) קשיא

- i) רב חסדא says that in every case of הכחשה both sets of עדים are פסול
- ii) So that to say that עד זומם is פסול isn't a חידוש at all
 - (1) In fact it's a חידוש that the מזימים are כשר
- iii) So

- (1) for the לשון that says רבא bases his rule on עד זומם חידוש הוא
- (2) how could we consider that רבא agrees with רב חסדא

b) תירוץ (as explained by מהרש"א)

- i) Must be that
 - (1) the לשון in בבא קמא that says the פסול of עדים זוממים is a חידוש
 - (2) applies only to the תירוץ of our גמרא that says רבא agrees with רב הונא

4) מהרש"א

a) קשיא

- i) But once we know from the prior תוספות that in our גמרא it must be that רבא says עד זומם חידוש הוא
- ii) how could there even be a הוה אמינא in our גמרא that רבא agrees with רב חסדא

b) תירוץ

- i) We need to rely on other תירוצים to the קשיא of תוספות here

¹ on תד"ה אמר לי' רבא notes that this doesn't fit with the explanation at רבא אמר לי' רבא at the end of תוספות why עדי הזקה as עדות אבהתא are considered the same

דף לב.

תד"ה והאמר ר' יוחנן

1) משנה

a) ר' אלעזר

i) After we're מוריד a כהן we're not מעלה him with one עד

b) ר' שמעון בן גמליאל

i) After we're מוריד a כהן we are מעלה him with one עד

2) גמרא

a) ר' יוחנן

i) Both ר' אלעזר and ר' שמעון בן גמליאל say "אין ערער פחות משנים"

ii) Meaning that

(1) Two עדים are needed to be מוריד a כהן

b) קשיא

i) Since הורדה needs two עדים

ii) How can רשב"ג say that

(1) for העלאה afterwards

(2) one עד is enough

c) תירוץ

i) ר' אלעזר and רשב"ג are מחולק where

(1) There were two עדים who were מוריד the כהן

(2) And now there are in fact two עדים who are מכשיר

(3) but

(a) there's a חסרון in the עדות of the second עד המכשיר

(b) that

(i) ר' אלעזר says makes this עד המכשיר not count

(ii) And רשב"ג ignores

d) שאלה

i) What's the חסרון

e) There are two תשובות

3) גמרא -- First תשובה

a) Part 1

i) the second עד המכשיר was מעיד after there had already been two הורדות

- ii) and ר' אליעזר says
 - (1) Although
 - (a) by being מצרף
 - (i) the second עד המכשיר
 - (ii) With an עד המכשיר who was מעיד earlier
 - (b) There are two עדים המכשירים
 - (2) Still we're not מעלה the כהן a second time once the second עד המכשיר arrives
 - (3) Because of the חסרון that
 - (a) It's זילותא דבי דינא
 - (b) To be מוריד a כהן מעלה whom we were already מוריד twice
- b) Part 2
 - i) Since there was a העלאה after the first הורדה
 - ii) And since the second עד המכשיר arrived only after the second הורדה
 - iii) The first העלאה must have been by the first עד המכשיר acting alone
- c) Part 3
 - i) Since it's a פשיטות that one עד המכשיר can't override two עדים who are פוסל
 - ii) It must be that the first הורדה wasn't by two עדים who are פוסל
- d) Part 4
 - i) שאלה
 - (1) So how were they מוריד the כהן the first time
 - ii) תשובה
 - (1) By way of a פסול קול
 - (2) Meaning that this was the order of events
 - (a) First הורדה by קול פסול
 - (b) First העלאה by the first עד המכשיר
 - (c) Second הורדה by two עדי פסול
 - (d) הורדות by a second עד המכשיר following two הורדות
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why didn't our סוגיא say that the first הורדה was brought about by an עד אחד הפוסל
 - ii) And this was the order of events

- (a) First הורדה by הפוסל עד אחד
 - (b) First העלאה by the first המכשיר עד
 - (c) Second הורדה by a second הפוסל עד
 - (i) Who's מצרף with the first הפוסל עד
 - (ii) For a total of two פסול עדי
 - (d) עד המכשיר by a second עדות
- b) תירוץ
- i) Can't be
 - ii) אין ערער פחות משנים ר' יוחנן says Because
- c) קשיא
- i) Maybe ר' יוחנן says אין ערער פחות משנים
 - ii) עד אחד המכשיר there's already been an Only after
- d) תירוץ
- i) You're right
 - ii) But the fact that our סוגיא doesn't take this approach
 - iii) Proves that
 - (1) אין ערער פחות משנים
 - (2) Applies even where there is no prior המכשיר עד אחד
- e) שאלה
- i) How does the גמרא know in other סוגיות that the מימרא of ר' יוחנן that
 - (1) means that אין ערער פחות משנים (1)
 - (a) פוסל עד אחד can't be
 - (b) even if there's no prior עד אחד who was מכשיר
- f) תשובה
- i) From the result in our סוגיא that we've just established
- g) שאלה
- i) But how does our סוגיא itself know that ר' יוחנן follows this שיטה
- h) תשובה
- i) If ר' יוחנן had held that
 - (1) The שלוקת of ר' אלעזר and רשב"ג applies also
 - (a) עד אחד הפוסל where the first הורדה was brought about by an
 - ii) אין ערער פחות משנים ר' יוחנן wouldn't have said flatly that they both hold
 - iii) But he would instead have added for both that

- (1) There can be עד אחד המכשיר where there was no prior עד ערער
- 5) Second תשובה
- a) The הסרון is that the second עד המכשיר was בפני שלא מעיד the first עד המכשיר
- 6) מהרש"א
- a) שאלה
- i) For the second תשובה
- (1) Can we also prove from our סוגיא that
- (2) עד אחד המכשיר אין ערער פחות משנים ר' יוחנן says even where there is no prior
- b) תשובה
- i) No
- ii) Since for the second תשובה
- (1) The order of events that
- (a) Our סוגיא we set out for the first תשובה
- (b) And that proved that our סוגיא holds משנים פחות ערער אין applies even where there is no prior עד אחד המכשיר
- (2) Doesn't apply at all
- iii) Instead this simpler order of event is all that's needed for the second תשובה
- (1) עדי פסול by two הורדה
- (2) עד אחד המכשיר of the first עדות
- (3) עד אחד המכשיר of the second עדות that's given בפני שלא the first עד אחד המכשיר

תד"ה אנן מסקינן לי'

1) גמרא דף לא:

ר' מנחם בר' יוסי (מחמיר)	תנא קמא (מיקל)	כלומר				
תצא	לא תצא	"באו עדים דלא מת ואח"כ נשאת"	ונשאת	ב' עדים דלא מת	ב' עדים דמת	א'
לא תצא	מכ"ש דלא תצא	"נשאת ואח"כ באו עדים דלא מת"	ב' עדים דלא דמת	נשאת	ב' עדים דמת	ב'

2) תוספות

a) קשיא

i) says ר' מנחם בר' יוסי

(1) נשאת ואח"כ באו עדים לא תצא

ii) Why don't we insist that תצא

(1) Because her איש אשת איש should make us believe the מת עדים דלא

3) מהרש"א

a) קשיא

i) רבנן should certainly have asked its קשיא for the

ii) Who go beyond ר' מנחם בר' יוסי

(1) And say לא תצא even

(a) בבאו עדים דלא מת ואח"כ נשאת

דף לג. ודף לג:

תד"ה ה"ג לסוף אודי ורשב"ם בהגה"ה

גמרא	ביאור רשב"ם ותוספות	ביאור ר"ה	ביאור רב אלפס והגה"ה
לסוף	לסוף "הודה" האי גברא לרב אידי כלומר נתנו לו במתנה מיהת לא הודה לו על קריבתו	לסוף "אייתי סהדי" דרב אידי קרוב הוי והאי גברא לא הכירו אי קרוב הוי ויכול להיות דהאי גברא קרב הוי וקרב טפי לא גרס "לבסוף הודה" דלא הודה לו על קריבתו ובעלות קרקע	"הודה" לי לרב אידי דרב אידי קרב טפי וע"י הודאה זו על קריבתו הודה לו על בעלות קרקע
ראי' על אכילת פירות	סהדי	האי גברא הודה לי לרב אידי	סהדי
טעמא דזכה רב אידי בקרקע	איך נתנו לו במתנה	רב אידי ודאי קרב ואיך ספק קרב והוי ברי ושמא	איך הודה לו דרב אידי קרב טפי
טענת רב אידי דליהדר פירי	דהרי נתן לי קרקעו	דהרי הודה שאכל וכמו דמפסיד קרקע מטעם ברי ושמא יפסיד נמי פירות שאכל	דהרי הודה דרב אידי קרב טפי
רב חסדא ס"ל פירי לא מיהדר דהא קאמר דאנא מקרבנא טפי	דלא אודי לי' כלום על בעלות קרקע	אע"ג דמפסיד קרקע מטעם דהוי שמא מיהת לגבי בעלות פירי מהימן דדידי' הן מיגו דאי בעי אמר לא אכלתי	כיון דליכא עדים לקריבות נהי דהודה לבעלות ר' אידי לגבי קרקע מיהו לגבי פירות עדיין נקטינן דקרקע דלי' הוי במיגו דאי בעי לא הוי מודה אף לגבי קרקע
אביי ורבא ס"ל כיון דאודי אודי ומיהדר פירי	דינם דחוק דהרי לא אודי לי' כלום	כלומר כיון דאודי דאכל לפירי משלם דמאחר דלא מהימן על בעלות קרקע ליכא למימר דפירות דידי' הן דהרי באותו קרקע גדלו והוי כמיגו במקום עדים	כיון דאודי על הקרקע דרב אידי קריב טפי אודי נמי על הפירי דהוי כמיגו במקום עדים
קשיא	לשון "לסוף אודי" דחיק וכן לאביי ורבא קשה לשון כיון דאודי אודי דהרי לא הודה כלום	לאביי ורבא קשה לשון "כיון דאודי אודי"	הו"ל לסיים כאן כמו למטה "אביי ורבא לא ס"ל כרב חסדא מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן" דהרי הודאתו כעדים דמיא

1) Study the table on the שיטות of

- רשב"ם
- ר"ה
- רב אלפס

2) (מהרש"א as understood by הגה"ה)

- At first sight הגה"ה disagrees with ר"ה and supports רשב"ם
- But we'll show that הגה"ה actually supports רב אלפס

- c) We'll consider in order
- i) Each קשיא that הגה"ה makes to ר"ח שיטת
 - ii) Whether the קשיא supports the שיטה of רשב"ם
 - iii) How the קשיא actually supports the שיטה of רב אלפס
- d) First קשיא of הגה"ה
- i) Text of הגה"ה
 - (1) מי זה שאמר שהודה על אכילת פירות הלא לא הודה אלא על הקרקע
 - (2) Apparently הגה"ה means
 - (a) The שיטה of ר"ח is a דוחק when it says
 - (i) "כיון דאודי אודי" refers to the הודאה by האי גברא that he ate the פירות
 - ii) Two קשיות on הגה"ה
 - (1) Why would הגה"ה have been satisfied for ר"ח if he were מודה on the דיקלא
 - (a) After all
 - (i) ר"ח isn't גורס the words לסוף אודי at all
 - (ii) Instead his גירסא is "לסוף אייתי סהדי"
 - (2) The words לסוף אודי don't support the שיטה of רשב"ם
 - (a) Because רשב"ם says האי גברא gave the דיקלא to רב אידי as a מתנה
 - iii) תירוץ
 - (1) רב אלפס supports the שיטה of הגה"ה
 - (a) That האי גברא in fact was מודה that רב אידי קרב טפי
 - (b) And made no הודאה on פירות אכילת

e) Second קשיא of הגה"ה

 - i) Text of הגה"ה
 - (1) "ומ"מ {כלומר אע"ג דהודה על הקרקע} {ניחא} דמאי דאכל עד השתא לא מפקינן מיני'
 - (a) כיון דליכא עדים שרב אידי קרוב יותר אלא על פיו של זה
 - ii) Two קשיות
 - (1) For שיטת ר"ח
 - (a) There are no עדים on קריבות at all
 - (b) רב אידי קרב טפי never admitted that האי גברא
 - (2) This קשיא by הגה"ה doesn't support שיטת רשב"ם
 - (a) That says the פטור for פירות is because
 - (i) האי גברא returned the דיקלא only as a מתנה
 - (ii) And not because of any הודאה on the קריבות of רב אידי

iii) תירוץ

(1) רב אלפס supports the שיטה הגה"ה

(a) since

(i) there are no עדים at all for קריבות

(ii) רב אידי קרב טפי האי גברא said only because רב אידי received the דיקלא

(b) קרב טפי האי גברא was believed as to פירות against his own admission of טפי

(i) רב אידי קרב טפי he didn't have to be מודה as to קרקע that מיגו

f) Third קשיא of הגה"ה

i) Text of הגה"ה

(1) {ואפילו} "אי הוה גרסינן הא {לכאורה דהודה בפירי} אמאי לית לי רב חסדא הא סברא"

(2) Apparently this is a קשיא to ר"ח שיטת

(a) How could רב חסדא say האי גברא is believed that the פירות were his

(i) מיגו he could have said he didn't eat them

(b) When the approach of אביי רבא and אביי is more logical

(i) That we can't say

1. the דיקלא was not his because of ברי ושמא

2. And at the same time rule that the דיקלא was his לגבי the פירות that grew on the דיקלא

ii) Two קשיות

(1) First קשיא

(a) How does this support רשב"ם

(i) True for that שיטה we understand for רב חסדא

1. that רב אידי wasn't entitled to פירות

a. Since the דיקלא was his only במתנה

2. but we don't understand why אביי ורבא disagree and say that רב אידי was entitled to the פירות

(2) second קשיא

(a) See תוספות ד"ה ה"ג that

(i) thoroughly explains רב חסדא for the שיטה of ר"ח

iii) תירוץ

(1) שיטת ר"ח isn't asking a קשיא here on הגה"ה

(a) but is explaining a difficulty for רב אלפס

(2) Here is how הגה"ה should be read

"אי הוה גרסינן הא {דהודה דרב אידי קרב טפי כגרסת רב אלפס} (a)

{עדיף הוה לן למיגרס נמי} אמאי לית לי' רב חסדא הא סברא" (b)

(3) Meaning

(a) For the גמרא should have used the לשונות רב אלפס

(i) מה לי לשקר אי בעי אמר אנא קריבנא טפי

1. for רב חסדא

(ii) And מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן

1. for אביי ורבא

(b) Because these are the לשונות that they use in a similar גמרא on: דף לג:

תד"ה האי אייתי סהדי

- 1) גמרא דף לא.
 - a) Where
 - i) שני חזקה כתי עדים contradict each other on
 - ii) אבהתא מעיד on כתי is also
 - b) רבה
 - i) we believe the מחזיק that the שדה was אבותיו של of the מחזיק
 - ii) מיגו
 - (1) if he were lying he could have said
 - (a) "I the מחזיק bought it from you the מערער"
 - (2) And we would have prevailed because of the שני חזקה
 - c) אביי
 - i) מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן
 - (1) של אבותי can't be used to support his actual claim of מיגו (a) because that claim contradicts the עדים of מערער (b) that say the שדה was אבותיו של of the מערער
 - d) רשב"ם
 - i) מיגו במקום עדים no רבה in the end agreed with אביי that there is
 - e) נהרדעי say
 - i) When the מחזיק claimed "של אבותי" he didn't necessarily mean "מעולם של אבותי היתה"
 - ii) So the מחזיק can still add "I meant to say that 'my אבותי buy it from your אבותיך"
 - iii) And if he does so he's believed with a מיגו that if he wanted to lie
 - (1) he could have said "I bought it from you"
 - (2) and had he done so he would have won with his חזקה
- 2) גמרא דף לג.
 - a) The גמרא at דף לג. brings the same case as דף לא. except for three differences
 - i) First difference
 - (1) מיגו במקום עדים no רבא joins אביי in saying there is
 - ii) Second difference
 - (1) נהרדעי don't say that in this case the מחזיק can add
 - (a) "I meant to say that my אבותי bought the שדה from your אבותיך"

- iii) Third difference
 - (1) רשב"ם says the עדים of the מערער were מעיד that the שדה **always** belonged to אבותיו של מערער
- 3) introduction
 - a) to see whether the claim of the מחזיק contradicts the עדים
 - i) we need to analyze exactly what the עדים were מעיד
 - ii) we also need to analyze what additional claims the מחזיק can be understood to say or imply without contradicting his first statement of של אבותי
- 4) first analyze. דף לא.
 - a) part 1
 - i) we saw that נהרדעי on דף לא. say that the initial claim of the מחזיק "של אבותי" doesn't necessarily mean it was **always** or מעולם "של אבותי"
 - ii) So the מחזיק can still explain "I meant to say that my אבותי bought it from your אבותיך" and if he does so he wins with the מיגו that we explained earlier
 - iii) So it must be that the עדים weren't מעיד that it was always דמערער של אבותיו
 - (1) Because otherwise the עדים would contradict even a claim that "my אבותי bought it from your אבותיך"
 - (2) And נהרדעי wouldn't have said that מחזיק could win with this טענה
 - b) Part 2
 - i) Now that we've seen that the של אבותי claim of the מחזיק doesn't necessarily mean it always belonged to his אבותיו
 - ii) if מחזיק explains that he meant only that his אבותיו lived there once his claim should also be believed with the same מיגו
 - iii) and once we believe him that בל' חד יומא
 - (1) although מחזיק doesn't know how his אבותי got the שדה
 - (2) דף ל.תד"ה את לאו קמודית as explained at טענינן ליורש
 - (3) We then claim on behalf of the מחזיק that the מורי"ש could have said "I the מורי"ש bought it from your אבותיך" and this claim would have been supported by שני חזקה
 - c) Part 3
 - i) שאלה
 - (1) What if the מחזיק doesn't make this explanation
 - (2) Do we imply it for him
 - ii) תשובה
 - (1) ר"י says the answer must be no

- (a) Because otherwise we wouldn't understand
 - (i) why אביי says at דף לא. that the במקום עדים is מיגו
 - (ii) why אביי ultimately agreed with רבה
 - (iii) And why רבא agrees with אביי in דף לג:
- (b) קשיא
 - (i) Why then did רבה initially allow the מיגו
- (c) תשובה
 - (i) He wasn't yet aware of the דין that there is no במקום עדים
- (2) ר"ן says
 - (a) רב before he changed his mind thought that we do imply חד יומא for the מחזיק
 - 1. And that's why רבה initially allowed the מיגו
 - 2. And didn't think it was במקום עדים
 - (b) But רבה after he changed his mind and אביי both say that we don't imply this claim for מחזיק and that's why the מיגו is במקום עדים
- 5) Now analyze the גמרא at דף לג: (as explained by מהרש"א)
 - a) First consider exactly what the מעיד עדים were
 - i) We mentioned earlier that נהרדעי never referred to the case on דף לג:
 - b) So it's possible that
 - i) The עדים were in fact מעיד that "של אבותיו דמערער היתה לעולם"
 - ii) The reason the מיגו is במקום עדים
 - (1) Is not that we can never imply חד יומא for a טענה of אבותי
 - (2) But that it's only in this case that the implication doesn't help the מחזיק
 - (a) Because it happens to be that the עדים said מעולם
 - c) And it's also possible that
 - i) Were the עדים to say only that "של אבותיו היתה" without adding לעולם
 - ii) We would have said that מחזיק intended to mean חד יומא דרו בי' חד יומא
 - iii) And that's why רשב"ם needs to explain that the מערער won only because the מעולם עדים said
 - d) And it's also possible that
 - i) רבא
 - (1) Implies חד יומא דרו בי' חד יומא into a claim of אבותי
 - (a) But still says that the claim is במקום עדים on דף לג:

- (b) Because there the מעולם say עדים
- (2) And would also imply the claim of דף לא. on דרו בי' חד יומא
 - (a) Where that claim wouldn't be במקום עדים
 - (b) Since the מעולם there don't say עדים
- e) So it's possible
 - i) that the correct גירסא on דף לא. is רבא
 - ii) and it's רבא
 - (1) who at first thought it's not במקום עדים
 - (a) Because we imply דר בי' חד יומא
 - (2) And who then is דר בי' הדר when he agrees with אביי that we don't imply דר בי' חד יומא

דף לד.

תד"ה הוי מחויב שבועה

1) גמרא

a) ר' אבא

i) If to win on א' טענה a person needs to make a שבועה

(1) For example where there is an עד אחד against א' טענה

ii) Then that person can't be believed on ב' טענה for which there's no שבועה

(1) with a מיגו that if he were lying he could have said א' טענה

iii) In short

(1) כל המחויב שבועה שאינו יכול לישבע משלם

2) גמרא כתובות דף פה.

a) מלוה gave money to a שליח to repay a particular loan that אבימי owed to a מלוה

b) The מלוה took the money from the שליח and claimed that the money paid off a different loan to אבימי

c) The מלוה was believed מיגו he could have said he received no money at all

d) The שליח then had to make up the loss to אבימי

i) Because he was a פושע for not having insisted on a detailed receipt from the מלוה before he paid the מלוה

3) תוספות

a) קשיא

i) But the שליח is an עד אחד that he gave money to the מלוה

ii) had the מלוה claimed that he received no money at all

(1) The מלוה would have had to make a שבועה against the עד אחד

iii) so why does מלוה have a מיגו

b) תירוץ

i) The שליח would not have been a valid עד אחד

ii) Because

(1) he would have been נוגע to be מעיד that he gave the money to the מלוה

(2) in order not to have to pay אבימי for not giving the money to the מלוה

c) קשיא

i) But the שליח isn't a נוגע

ii) Because if he's lying because he wants to avoid a claim by אבימי

- iii) He could have avoided a claim by אבימי by telling אבימי “I gave the money back to you”
- d) תירוץ
 - i) The case happened after the תקנה of היסת שבועת היסת for a כופר הכל
 - ii) So that
 - (1) if the שליח were to say “I gave it back to אבימי”
 - (a) He would have had to make a שבועת היסת
 - iii) So that
 - (1) in order to avoid היסת שבועת היסת at the same time that he frees himself of a claim to אבימי
 - (2) He needs to claim “I gave it to the מלוה”
 - (3) And that makes him a נוגע and not a valid עד אהד against the מלוה
 - iv) And that’s why
 - (1) the מלוה has a good מיגו and wins
 - (2) And the שליח has to pay אבימי
- 4) מהרש"א
 - a) Before the תקנה of היסת שבועת היסת the מלוה would not have won
 - b) So אבימי would have had no loss and the שליח wouldn’t have had to pay אבימי

תד"ה וכל המחויב שבועה

1) גמרא

a) ר' אבא

i) If to win on 'א טענה a person needs to make a שבועה

(1) For example where there is an אחד עד against 'א טענה

ii) Then that person can't be believed on 'ב טענה for which there's no שבועה

(1) with a מיגו that if he were lying he could have said 'א טענה

iii) In short

(1) כל המחויב שבועה שאינו יכול לישבע משלם

2) An issue in understanding ר' אבא

a) In most cases it's the נתבע who is מחויב שבועה

i) And that's why ר' אבא says ... שאינו יכול לישבע משלם

(1) Because it's the נתבע who is משלם

b) What if

i) it's the תובע who needs to make a שבועה and can't

ii) Does he also lose in the sense that the נתבע is פטור and needn't pay

c) There are two cases in which the תובע has to make a שבועה and can't

i) שניהם חשודין

(1) Generally where the נתבע is חשוד על השבועה we say ונוטל

(2) But here the תובע is also חשוד and can't make a שבועה

ii) מת תובע מן היתומין

(1) שבועה can only recover a debt from יתומין with a שבועה

(2) In this case the תובע died and his יתומין can't make the שבועה

3) analyze each case based on .שבועות מז.

4) שניהם חשודין

a) רב נחמן and ר' יוסי

i) יחלוקו

b) ר' מאיר

i) משלם is נתבע

c) Apparently

i) ר' אבא agrees with ר' מאיר

(1) And the rule of ר' אבא applies only to the נתבע

- (a) Because the "משלם" in the words of אבא ר' refer only to the נתבע
- (2) So the נתבע needs to pay
- (a) even where the תובע can't make a שבועה
- ii) ר' אבא ר' and ר' נחמן ר' disagree with אבא ר'
- d) קשיא
- i) From our גמרא it appears that אבא ר' הלכתא כר'
- ii) If ר' אבא ר' disagrees with ר' נחמן ר'
- (1) How is this consistent with ר' נחמן כר' דיני
- e) תירוץ
- i) שיטת ר"ת
- (1) All agree that אבא ר' said his rule only for the נתבע
- (a) This explains why מאיר ר' says משלם
- (2) ר' אבא ר' agrees with ר' נחמן ר'
- (a) But in the special case of שניהם חשודים
- (i) he says יחלוקו because of a קנס to the תובע for being חשוד
- ii) שיטת יש מפרשים
- (1) All agree that the rule of אבא ר' applies to the תובע as well as the נתבע
- (a) And that's why for ר' נחמן ר'
- (i) when both can't make a שבועה each loses half
- (2) but מאיר ר' says the נתבע bears the whole loss in this case
- (a) Because the שבועה עיקר שבועה in עיקר שבועה applies to the נתבע
- 5) יתומין מן היתומין
- a) גמרא
- i) רב ושמואל
- (1) The פטור "נתבעין" who are the יתמי לזה
- (a) Because רב ושמואל disagree with אבא ר'
- ii) ר' אלעזר
- (1) The יתמי לזה must pay
- (a) Because ר' אלעזר ר' agrees with אבא ר'
- iii) דעביד כרב ושמואל עביד ודעביד כר' אלעזר עביד
- b) (מהרש"א as explained by תוספות)
- i) יש מפרשים for קשיא
- (1) For רבינו תם

- (a) We understand that ר' אבא רב ושמואל can't agree with ר' אבא
 - (i) Because ר"ת says that ר' אבא says that the נתבע must pay even where the תובע is אינו יכול לישבע
- (2) but for יש מפרשים
 - (a) Why not say that רב ושמואל agree with ר' אבא
 - (b) And this case is no different from the general rule that the נתבע is פטור where the תובע can't make a שבועה
- ii) שיטת ר"ת also for קשיא
 - (1) Once we say הלכתא כר' אבא
 - (2) Why in fact does the גמרא say דעביד כרב ושמואל עביד
- iii) תירוץ
 - (1) This is a special rule based on sympathy for יתומין
 - (2) הבו דלא להוסיף עלה
- 6) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Maybe רב ושמואל agree with ר' אבא according to ר"ת
 - (1) And their rule is special for יתומין because of
 - (a) הבו דלא להוסיף עלה
 - b) תירוץ
 - i) If this were so רב ושמואל would have said outright that the case of יתומין is different
 - c) קשיא
 - i) For ר"ת maybe ר' אבא and ר"נ would agree that in this case הבו דלא להוסיף עלה
 - d) תירוץ
 - i) If so they should have said the case of יתומין is different

תד"ה האי ארבא

ארבא דכל חד אמר דידי הויא	כל דאלים גבר	אינן מוחזקין
שנים שהפקידו אחד מנה ואחד מאתים וטוען כל חד דהניח מאתים מנה לזה ומנה זה אליבא דרבנן	נותן לזה מנה ולזה מנה	כאלו כל אחד מוחזק במנה שלו
שנים שהפקידו וכו'	והשאר יהא מונח	אף דהוי כאלו תרוייהו מוחזקין בשאר אפ"ה ודאי דחד מינייהו והלכך שאני מטלית ושאני מב' אדוקין בשטר
שנים אוחזין בטלית	יחלוקו	שניהם מוחזקין בו והלכך לא אמרינן כל דאלים גבר אפשר דהוי דתרוייהו ולהכי שאני מ"שאר יהא מונח" ודמי לב' אדוקין בשטר
ב' שטרות יוצאין ביום אחד אליבא דרב	יחלוקו	אינן מוחזקין בקרקע והלכך מקשה דנימא כל דאלים גבר
ב' אדוקין בשטר אליבא דרשב"ג	יחלוקו	מהרש"א מוחזקין ואפשר דתרוייהו הוא דיכול להיות דכבר פרע חציו והלכך שאני משאר יהא מונח

אינן מוחזקין	כל דאלים גבר	ארבא וקשה לרב בב' שטרות יוצאין ביום אחד נמי נימא כל דאלים גבר דהרי אינן מוחזקין בקרקע
מוחזקין	נוטל את שלו	נותן לזה מנה ולזה מנה
תרוייהו מוחזקין וודאי דחד מינייהו הוי	השאר יהא מונח	
תרוייהו מוחזקין ואפשר דהוי דתרוייהו	יחלוקו	שנים אוחזין בטלית ב' אדוקין בשטר אליבא דרשב"ג